

Delft University of Technology

Accommodating the Commons

Social-Spatial Practices in Bogotá

Havik, Klaske; Avermaete, Tom; Mejia Hernandez, Jorge

Publication date

2018

Document Version

Final published version

Published in

Arhitectura

Citation (APA)

Havik, K., Avermaete, T., & Mejia Hernandez, J. (2018). Accommodating the Commons: Social-Spatial Practices in Bogotá. *Arhitectura*, (2/3), 125-133.

Important note

To cite this publication, please use the final published version (if applicable).
Please check the document version above.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download, forward or distribute the text or part of it, without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license such as Creative Commons.

Takedown policy

Please contact us and provide details if you believe this document breaches copyrights.
We will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Comentariu

Dintre toate cele trei exemple, Brazilia are, cel puțin pe hârtie, cadrul legal cel mai bine dezvoltat în ceea ce privește abordarea participativă. Aplicarea sa este însă deficitară. La această realitate se adaugă și perspectiva împământenită a guvernanților asupra constructorilor informal, pe care îi privesc ca pe o problemă ce trebuie rezolvată și nu ca pe un instrument de dezvoltare urbană ce poate fi integrat în politicile și practicile de arhitectură. Atât în Brazilia, cât și în Germania se alocă bugete semnificative pentru proiectele participative, accentul căzând însă pe direcții de dezvoltare diferite: incluziunea socială, în primul caz, și eficiența administrativă cu focus pe politici locale, în cel de-al doilea. Diferențele la nivelul legilor explicite sunt minimale. În ceea ce privește însă legile implicite, apar diferențe culturale esențiale. Lipsa de exigență în respectarea literei legii poate fi însă și un avantaj atunci când procesul de legiferare nu ține pasul cu realitățile sociale. În același timp, legile pot fi schimbate în așa fel încât să acomodeze practica participativă. Capacitatea de schimbare depinde în mod direct de gradul de democratizare a societății.

Bibliografie

HEHL, Rainer, ANGELIL, Marc M. and Something Fantastic (Firm), eds. 2014. *Minha Casa - Nossa Cidade! Innovating Mass Housing for Social Change in Brazil*. Berlin: Ruby Press.
OSWALT, Philipp, Klaus OVERMEYER, Philipp MISSELWITZ, eds. 2014. *Urban Catalyst: mit Zwischennutzungen Stadt entwickeln*. 2. unveränd. Aufl. Berlin: DOM
ȚIGĂNAȘ, Șerban, MĂRGULESCU, Andrei. 2014. *Arhitecți, arhitectură și orașe. Despre profesia de arhitect și cum se construiește în România recentă*. București: Simetria.

NOTE

- 1** Conform studiului *Déficit Habitacional no Brasil 2015*, Fundația João Pinheiro (<http://www.fjp.mg.gov.br/>).
- 2** În traducere: „Casa Mea, Viața Mea”.
- 3** *Morar de Outras Maneiras*, în traducere „A locui în alt fel”.
- 4** Prin Legea 184 din 12 aprilie 2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect și prin înființarea Ordinului Arhitecților din România.
- 5** Conform datelor publicate în revista *Urbanismul* 16-17/2014, p. 136-138.
- 6** Constatarea este făcută pe baza interviurilor efectuate de autoare pe parcursul ultimilor cinci ani - în cadrul proiectului de cercetare *Dimensiunea Vernaculară a Locuirii în România* - cu o serie de actori implicați.

Closing Remarks

From the three countries Brazil has, at least on paper, the most developed legal framework for a participative approach. However, the implementation of the concept appears to be flawed. The disregard of the policy makers towards the informal dwellers - whom they treat as a hurdle rather than a useful instrument for urban development - adds to the problem. The participative budgeting is extensive for both Germany and Brazil, but the emphasis of the programs differs: social inclusion is the main direction in the Brazilian case, while administrative efficiency and focusing on local policies sets the accent in Germany. Between the three cases, the differences at the level of the written laws are minimal. Yet, with regard to the implicit unspoken laws, the cultural practices vary significantly. The lack of firmness in implementing the laws and stipulations can be turned into an advantage, especially when the legislating process does not keep pace with the social dynamics. In the same time, laws and regulations can be adjusted in order to accommodate participative practices. The capacity of transformation depends largely on the democracy level of the society.

Bibliography

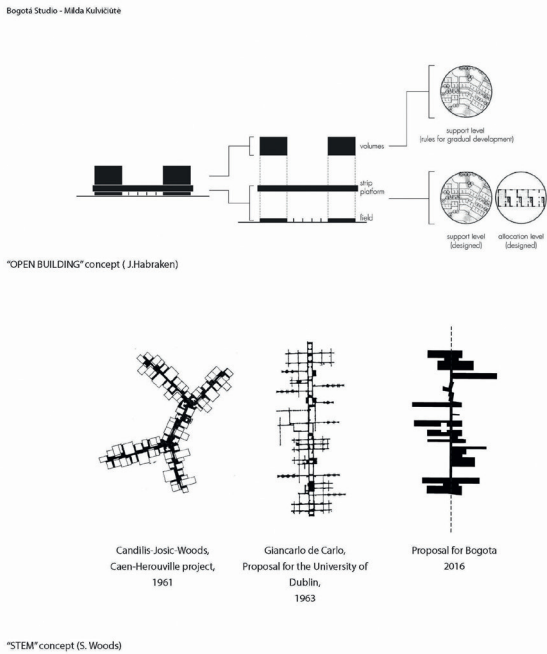
HEHL, Rainer, ANGELIL, Marc M. and Something Fantastic (Firm), eds. 2014. *Minha Casa -Nossa Cidade! Innovating Mass Housing for Social Change in Brazil*. Berlin: Ruby Press.
OSWALT, Philipp, Klaus OVERMEYER, Philipp MISSELWITZ, eds. 2014. *Urban Catalyst: mit Zwischennutzungen Stadt entwickeln*. 2. unveränd. Aufl. Berlin: DOM Publ.
ȚIGĂNAȘ, Șerban, MĂRGULESCU, Andrei. 2014. *Arhitecți, arhitectură și orașe. Despre profesia de arhitect și cum se construiește în România recentă*. București: Simetria.

NOTES

- 1** According to the study *Déficit Habitacional no Brasil 2015*, Fundația João Pinheiro (<http://www.fjp.mg.gov.br/>).
- 2** Which translates: "My House, My Life".
- 3** *Morar de Outras Maneiras*, translated "Living/Dwelling in a Different Manner".
- 4** The Law 184/12.04.2001 - regarding organizing and exercising the architectural profession - followed by setting up the OAR.
- 5** According to the data presented in *Urbanismul* 16-17/2014, p. 136-138.
- 6** This conclusion is based on the extensive interviews carried out by the author during the last five years within the research project "The Vernacular Dimension of Housing in Romania".

INTEGRAREA BUNULUI COMUN: PRACTICI SOCIO-SPAȚIALE ÎN BOGOTĂ

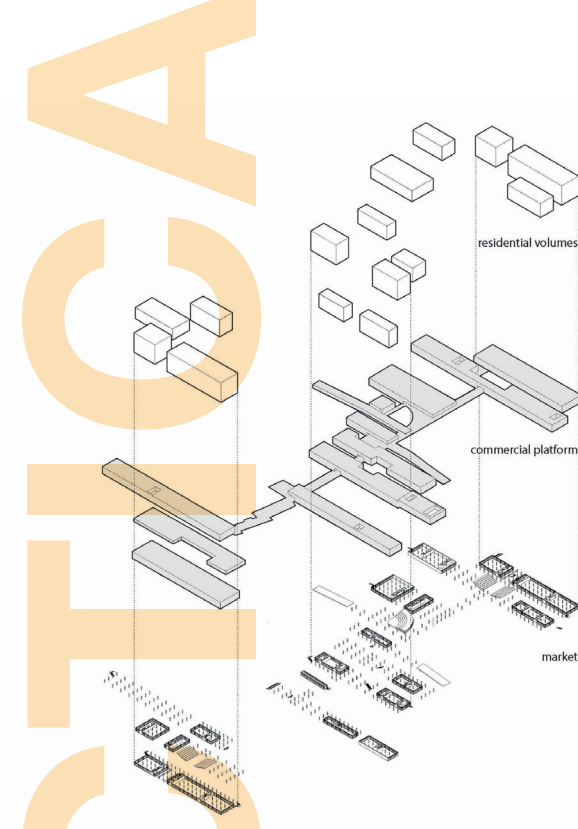
text: Klaske HAVIK, Tom AVERMAETE, Jorge MEJÍA HERNÁNDEZ

Studiu al conceptelor „clădire-deschisă” (John Habraken) și „stem” (Shadrach Woods). Diagrame realizate de Milda Kulviciute
Study of the Open Building concept by John Habraken, and of the Stem concept by Shadrach Woods. Diagrams by Milda Kulviciute

Atelierul de absolvire „Positions in Practice” (2015-2017), din cadrul Catedrei de Metodologie și Analiză a Universității Tehnice din Delft, s-a axat pe contextul urban al orașului Bogotá, acționând ca un laborator pentru definirea perspectivelor arhitecturale. Atelierul a făcut parte dintr-o cercetare mai amplă intitulată „Construirea bunului comun”¹, ce pornește de la ideea că orașul trebuie perceput ca o resursă socio-spațială comună fundamentală: un construct cultural colectiv alcătuit de și în beneficiul locuitorilor săi. În jurul noțiunii de „bun comun” s-a dezvoltat un fascinant câmp de gândire în domeniul economiei și al științelor politice și sociale ce sugerează tipare radical diferite de organizare a societății. În lucrarea sa de referință *Governing the Commons* (1990), Elinor Ostrom, laureată a Premiului Nobel, a avansat ideea bunului comun definit ca o acțiune colectivă care contestă perspectivele uzuale asupra economiei și politicilor. Mai recent, Silke Helfrich și David Bollier, autorii lucrării *The Wealth of the Commons* (2012), au definit noțiunea de bun comun ca model de gândire aplicabil diverselor domenii din viața cotidiană, departe de discursul dominant al economiei de piață și al intervenției statului. Cu toate acestea, teoriile menționate anterior abordează prea puțin noțiunea de valoare a spațiilor urbane ca principale forme tangibile ale prezenței bunului comun în societate și rolul său în

ACCOMMODATING THE COMMONS: SOCIAL-SPATIAL PRACTICES IN BOGOTÁ

Macheta intervenției urbane din cartierul Los Martires din Bogotá, Milda Kulviciute
Model of urban intervention in the Los Martires neighbourhood in Bogotá, by Milda Kulviciute

The Graduation Studio “Positions in Practice” (2015-2017) of the Chair of Methods and Analysis at Delft University of Technology focused on the urban context of Bogotá, as a laboratory for the definition of architectural positions. The studio was part of the larger investigation “Constructing the Commons,”¹ which takes as point of departure the idea that the city should be understood as the ultimate common socio-spatial resource: a collective cultural construct that is composed by and for its inhabitants. Around the notion of ‘the commons’, a challenging field of thinking has emerged in the fields of economy, political and social sciences, suggesting radically different ways to organize our societies. In her seminal publication *Governing the Commons* (1990), Nobel prize winner Elinor Ostrom put forward the idea of the commons as collective action that challenges standing perspectives on economy and policy. More recently, Silke Helfrich and David Bollier, in *The Weath of Commons* (2012) have coined the commons as a model to think about the many domains of our everyday life beyond the dominant discourse of the market economy and state intervention. In these

Reprezentarea spațiilor deschise din proiect. Spațiu destinat intervențiilor. Milda Kulciviute
Impression of open space in the project. Room for appropriation. Milda Kulciviute

organizarea practicilor socio-spațiale. Filosofia contemporană a transformării și dezvoltării urbane ne ajută să privim orașul ca pe un teritoriu în care domeniile și inițiativele private se juxtapun. Piețele publice, străzile și galeriile se privatizează într-un ritm accentuat, fiind adesea salubrizate cu sprijinul autorităților. Posibilitățile de participare civică în dezvoltarea și experimentarea domeniului urban comun sunt atât de scăzute încât există foarte puține spații urbane în care locuitorii pot coopera pentru a-și construi orașul și resursele necesare. Atelierul a vizat realizarea unor experimente bazate pe analiză și intervenție urbană, ancorate în influentul discurs teoretic asupra „bunului comun”. În cadrul atelierului, bunul comun nu este privit doar sub forma unor elemente arhitecturale și urbane concrete ce întruhidează ideea de bun comunitar, cum ar fi piețele publice, pasajele etc., ci și în raport cu ritualurile și politicile de cooperare care articulează un proiect de arhitectură. În acest sens, un proiect de arhitectură nu constituie un efort individual, ci un proces complex și etapizat subordonat unei serii de agenți care contribuie la crearea bunului comunitar. Prin activități de cercetare și proiectare, atelierul a analizat ideea proiectului de arhitectură ca „demers comun”.

theories, however, there is little notion of the value of urban spaces as the main tangible forms in which the commons exist in society and organize social-spatial practices. Contemporary logics of urban transformation and urban development allow us to understand the city as the realm where private initiatives and domains juxtapose. Squares, streets and galleries are increasingly becoming privatized and often sanitized by authorities. The possibilities of citizen participation in the development and experience of the urban common realm is decreasing, at the extent that there are little spaces in the city where citizens can cooperate to produce the city and its resources. This studio aimed to develop experiments of analysis and intervention in urban areas, anchored within the strong theoretical discourse on ‘the commons’. In this studio, the commons are not only understood as concrete architectural and urban figures, which represent an idea of commonality, such as squares, passages etc., but also as the rituals, and politics of co-operation that articulate an architectural project. In this view, an architectural project is not a single-authored venture, but

Problemele acute din Bogotá

La fel ca majoritatea capitalelor latino-americane, Bogotá s-a confruntat cu o creștere exponențială a populației pe parcursul secolului al XX-lea, de la 700.000 de locuitori în 1951 la peste 8.000.000 în 2013. Creșterea a fost rezultatul unor procese simultane și corelate de atracție (orașul văzut ca o sursă de oportunități, prosperitate și siguranță) și respingere a periferiilor caracterizate de lipsă de productivitate și violență. Pe măsură ce s-a extins, Bogotá a asimilat o serie de localități rurale, inițial de mică întindere, generând astfel negocieri tensionate între modelul urban colonial spaniol original și o serie de modernizări ce contestă planul ortogonal al orașului. Astfel, Bogotá pune mai degrabă problema integrării periferiilor într-un țesut urban dens decât chestiunea suburbanizării. Timp de decenii, integrarea valurilor succesive și permanente de migrație rurală în cadrul acestui echilibru formal a constituit o provocare pentru oraș, în termeni politici și spațiali deopotrivă. Aspectele identitare se manifestă în diferite comunități și în practici spațiale ale acestora. Un caracter stringent are și segregarea economică pronunțată a orașului: grupurile cu venit ridicat ocupă partea de nord-est, în timp ce populația cu venit scăzut se extinde către zonele de sud și vest. Această divizare clară antrenează provocări politice importante, pune o presiune mare pe infrastructura de transport și se materializează în forme de ocupare a teritoriului extrem de diferite. Din perspectiva acestei segregări, procentajul și calitatea spațiilor instituționale și verzi publice cu caracter comun aflate la dispoziția comunităților din diferite zone ale orașului dezvăluie o inegalitate accentuată în ceea ce privește dreptul la viață urbană. Pentru a se opune dezechilibrului socio-economic, administrațiile ulterioare ale orașului Bogotá, în special cele din timpul mandatelor primarilor Antanas Mockus și Enrique Peñalosa, au utilizat conceptele de public și comunitar ca noțiuni/ instrumente politice prin prisma cărora intervențiile urbane și lucrările de arhitectură și infrastructură erau considerate agenți de transformare. Procesul de transformare urbană a orașului Bogotá în timpul deceniului 1995-2005 a constituit atât un punct de plecare, cât și un studiu de caz pentru atelier. Recunoscut ca o contribuție valoroasă la gândirea urbană de către juriul celei de-a zecea Expoziții Internaționale de Arhitectură din cadrul Bienalei de la Veneția din 2006², programul de transformare spațială condus de o serie de administrații succesive a fost analizat și confruntat ulterior cu realitatea informală predominantă.

În cadrul atelierului a fost studiat dezechilibrul social la nivel urban dintr-o perspectivă spațială. Milda Kulciviute a luat decizia de a realiza o intervenție într-o zonă centrală din Bogotá care se confruntă constant cu probleme socio-economice. Aflată la o distanță foarte mică de Plaza Bolívar din centrul orașului, cartierul Los Martires a fost caracterizat, în ultimele decenii, de degradare urbană și probleme sociale. În pragul transformărilor urbane prevăzute de municipalitate pentru a soluționa aceste chestiuni presante, Milda Kulciviute a propus o strategie urbană alternativă care asigură acuratețe spațială, integrând în același timp practicile economice informale caracteristice zonei. Milda Kulciviute a transpus observațiile lui John Habraken și ale altor promotori ai conceptului „Open Building” din anii 1960 în provocările urbane contemporane ale metropolei latino-americane. Vasta sa structură urbană reorganizează o parte din țesutul urban dens și asigură o structură stratificată în care se regăsesc spațiul public, privat și colectiv. Nivelul inferior rămâne deschis pentru a permite construirea unei piețe și desfășurării diferitelor activități economice; nivelul superior asigură facilități comune pentru locatari, în vreme ce o serie de turnuri găzduiesc noi spații rezidențiale și de birouri.

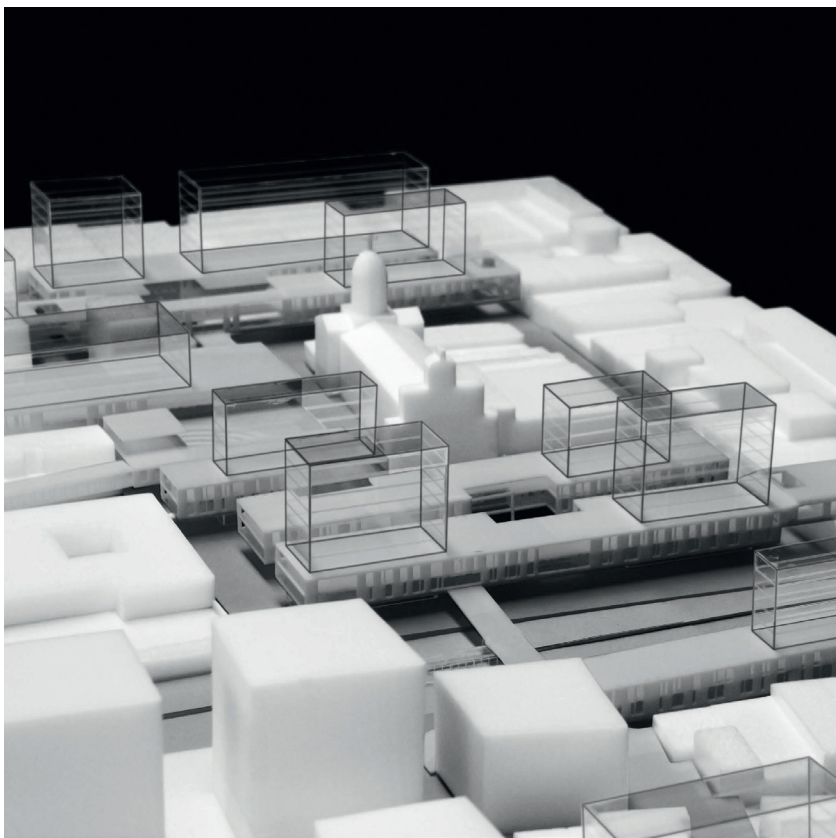
Integrarea practicilor comune

În contextul orașului Bogotá, putem afirma că trebuie perceput ca un bun comun fundamental: un construct colectiv social, cultural și material alcătuit de și în beneficiul locuitorilor săi. Cu toate acestea, în filosofia contemporană a transformării și dezvoltării urbane orașul începe să fie treptat înțeles ca fiind juxtapunerea inițiativelor și domeniilor private. Din ce în ce mai multe piețe publice, străzi și galerii se privatizează și sunt adesea salubrizate în urma intervenției statului. Posibilitățile de participare civică în dezvoltarea și experimentarea domeniului urban comun sunt într-o asemenea scădere

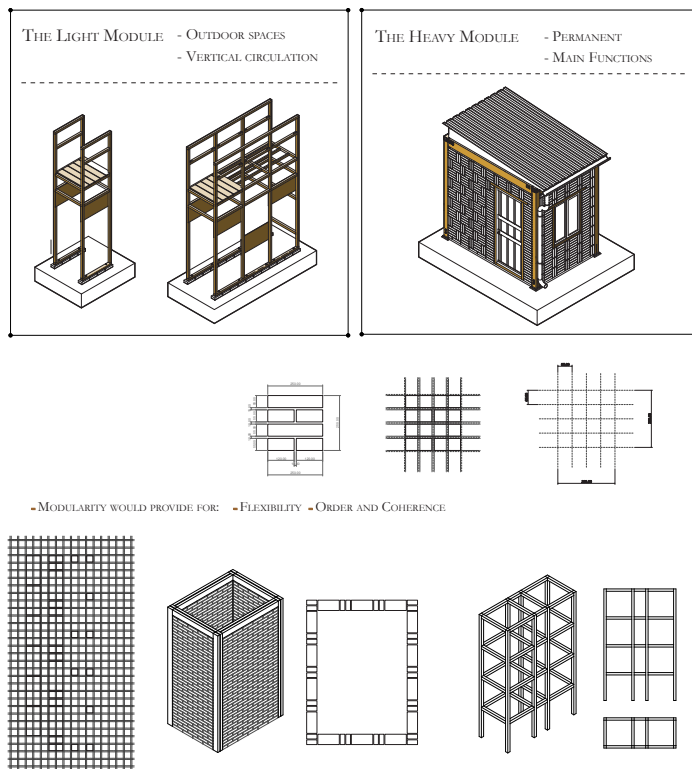
rather a complex and layered process that depend upon multiple agencies that establish a commonality. Through research and design, the studio explored this idea of an architectural project as a ‘common enterprise.’

Pressing Issues in Bogotá

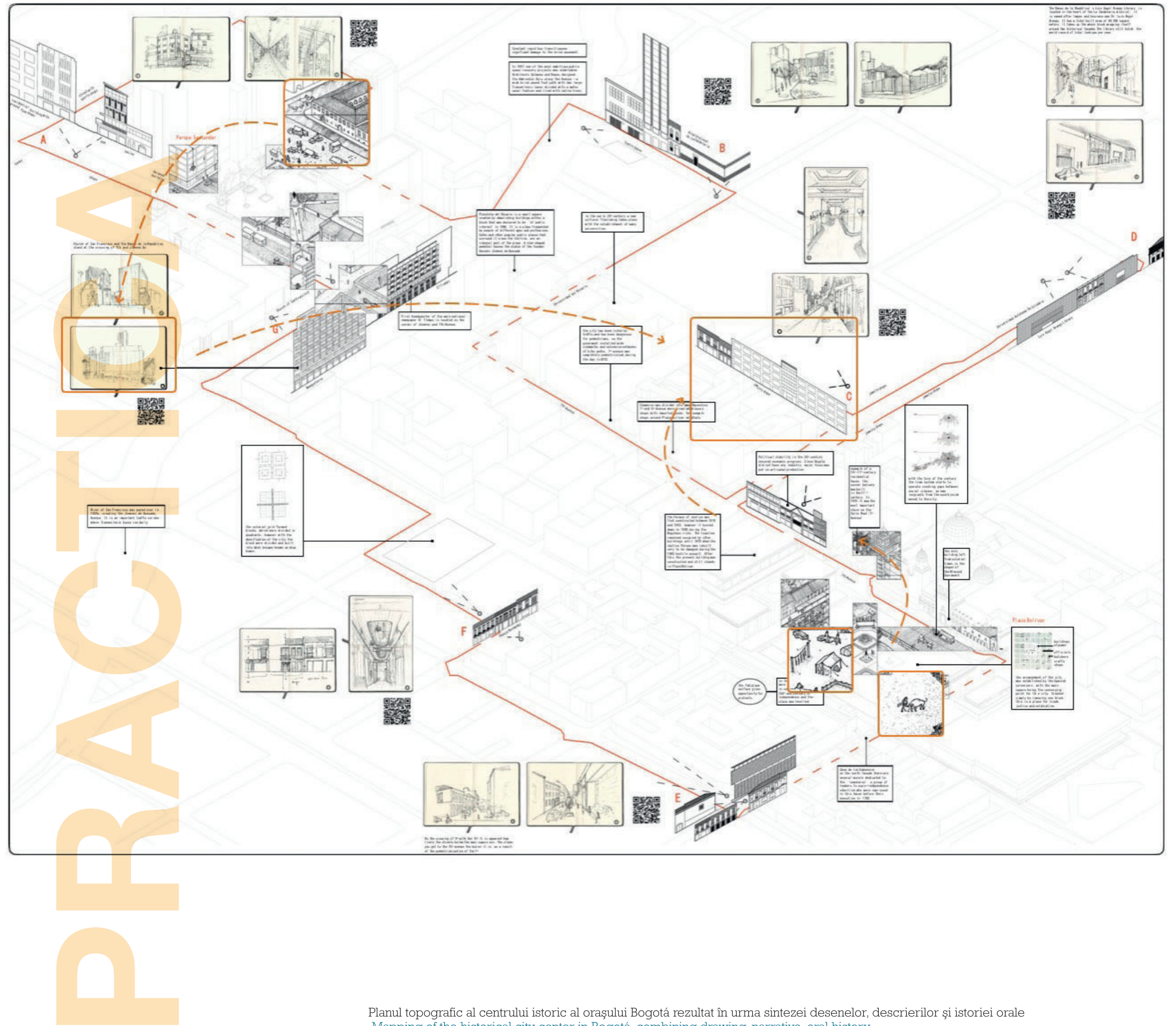
As most Latin American capitals, Bogotá has suffered an exponential population growth throughout the 20th century, rising from 700.000 inhabitants in 1951, to more than 8.000.000 in 2013. This growth has been the result of simultaneous and interrelated processes of attraction (the city as a source of opportunity, prosperity and safety) and repulsion from unproductive and violent rural peripheries. As it grows, Bogotá has absorbed a series of originally small, rural municipalities, generating tense negotiations between the original Spanish Colonial urban model and a series of modernizations proposed as counter-hypotheses to the gridiron plan. Rather than dealing with sub-urbanization, Bogotá poses the question of absorption into a dense urban tissue of its periphery. Accommodating successive and continuous waves of rural immigration within this formal tension has for decades been a challenge for the city, both in political but also in spatial terms. Issues of identity are manifest in diverse communities and their particular spatial practices. Equally pressing is the dramatic economic segregation of the city, with higher income groups occupying the North-Eastern part of the city, while the lower income populations sprawl towards the south and west. This clear-cut division poses serious political challenges, implies severe strains on transportation infrastructure, and is manifest in extremely different ways of occupying the territory. The percentage and quality of public, common, green and institutional space available to communities in different areas of the city, according to this segregation, reveal a dramatic inequality in the right to urban life. To confront the socio-economical unbalance, subsequent administrations of Bogotá, particularly under the mayors Antanas Mockus and Enrique Peñalosa have utilized the public and the communal as a political notions/tools; by assuming architectural, infrastructural and elemental interventions as motors of transformation. The studio has taken this process of urban transformation of Bogota during the decade 1995-2005 as a starting point and case study. Recognized as a valuable contribution to the urban reflection by the Jury of the 10th International Architecture Exhibition at the 2006 Venice Biennale², the spatial transformation program led by several, successive administrations, has been analyzed and further confronted with a prevalent informal reality. The studio investigated this social unbalance in the city from a spatial viewpoint. Milda Kulciviute decided to intervene in a central area of Bogotá where social-economical problems are omnipresent. Located on a stones’ throw distance from the central Plaza Bolívar, the Los Martires neighbourhood has been characterized by urban decay and social problems for the past decades. In the verge of radical urban transformations proposed by the municipality to overcome these pressing issues, Milda Kulciviute proposed an alternative urban strategy, which provides spatial clarity while accommodating the informal economical practices that characterize the area. Milda Kulciviute transcribed the insights of John Habraken and other “Open Building” theorists of the 1960’s to the contemporary urban challenges of the Latin-American metropolis. Her large urban structure re-organizes part of the dense urban tissue and provides various layers of public, private and collective space. The ground layer is kept open and provides space for a market and other economical activities; an elevated layer provides common facilities for dwellers while a series of towers offers new residential and office spaces.

Macheta. Milda Kulviciute
Model. Milda Kulviciute

Sistemul tehnic care asigură tehnologia necesară autodezvoltării, Silvio Pennesi
Technical system, providing techniques for self-construction, Silvio Pennesi

Planul topografic al centrului istoric al orașului Bogotá rezultat în urma sintezei desenelor, descrierilor și istoriei orale
Mapping of the historical city center in Bogotá, combining drawing, narrative, oral history

încât există foarte puține spații urbane în care locuitorii pot coopera pentru a-și construi orașul și resursele necesare. Această observație i-a motivat pe studenți să caute modalități de a conecta diferite grupuri sociale. Proiectul realizat de Valentina Bencic și Yoana Yordanova și-a propus să arunce o privire asupra „practicilor comune” ale locuitorilor și să integreze practicile cotidiene ce nu pot fi limitate la tipurile convenționale de clădiri. Bencic și Yordanova au ales centrul istoric, în special cartierele Bolivar și Santander, ca punct gravitațional al analizei lor urbane. Reunind notițe, schițe, clipuri video, interviuri, înregistrări audio, hărți și desene reprezentând diferite fragmente de temporalitate, cele două studente au adunat un set substanțial de informații care demonstrează că centrul istoric este în continuare un spațiu bogat în practici urbane cotidiene. Practicile stradale curente ale lustragiilor, gunoierilor, artiștilor stradali, vânzătorilor și ale altor personaje care populează străzile centrului istoric au devenit clienții anonimi ai intervențiilor urbane. În locul unei clădiri noi, Bencic și Yordanova au proiectat un set de intervenții minime care operează atât la scară urbană, cât și la scara foarte detaliată a proiectării de produse pentru spațiul public. Într-adevăr, proiectul stabilește o legătură între bunul comun la noțiunea de cooperare: recunoaște valoarea de resursă comună a practicilor uzuale, iar intervențiile mici, dar punctuale oferă oamenilor posibilitatea de a participa activ la crearea propriului domeniu public urban.

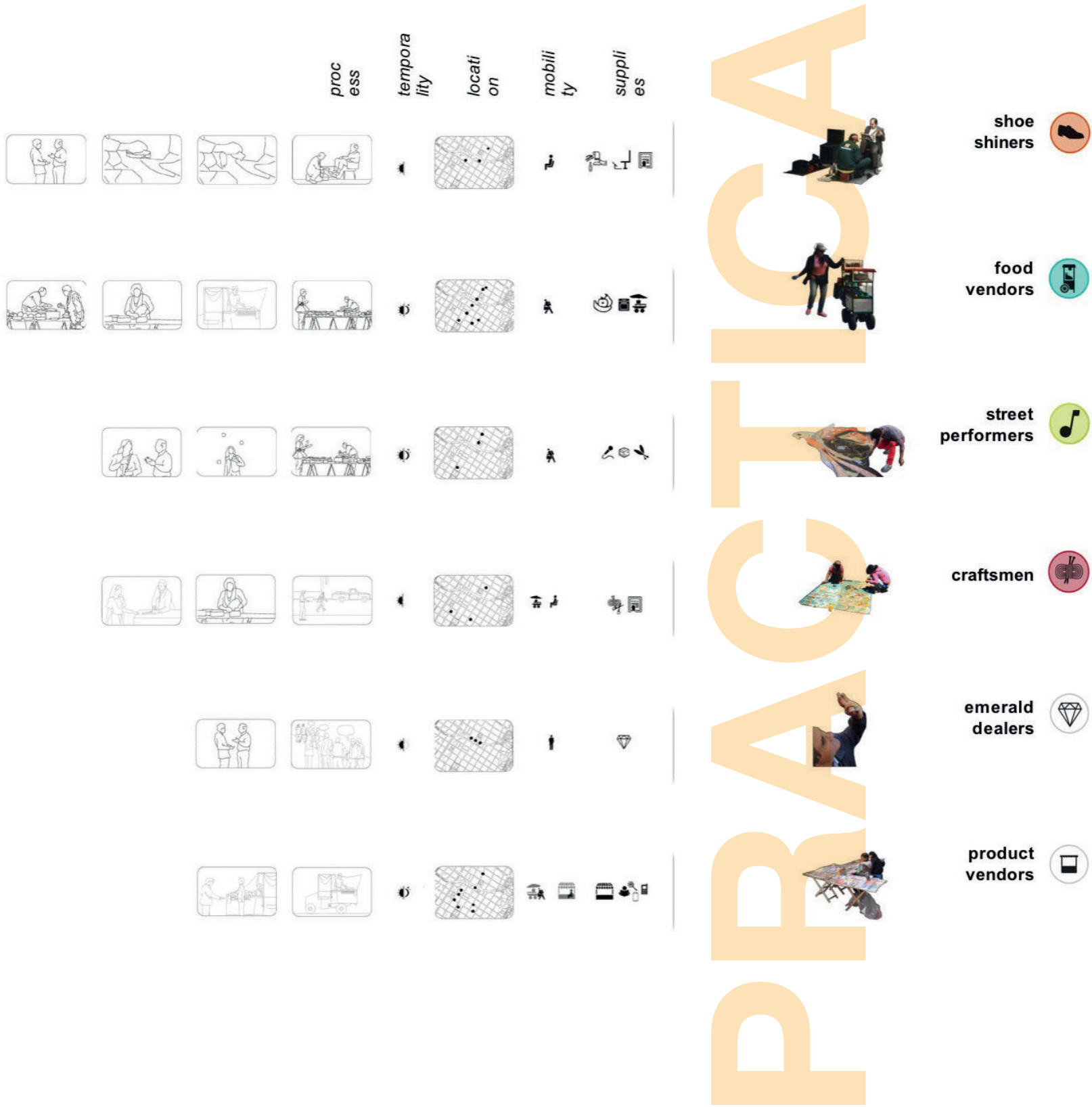
Cercetarea și conceptul de proiectare realizate de Silvio Pennesi, în 2016-2017, s-au concentrat pe un cartier problematic adiacent centrului orașului Bogotá, „La Perseverancia”. Inițial cartier rezidențial destinat muncitorilor care lucrau la fabrica de bere din apropiere, zona s-a transformat treptat într-un loc afectat de probleme socio-economice și infracționalitate. Pennesi a studiat caracteristicile formale, materiale și sociale ale acestui cartier nevoiaș pentru a-i identifica potențialul de dezvoltare, evitând în același timp riscurile gentrificării. Strategia sa de transformare a activat potențialul social și spațial propriu zonei. Aceste direcții de investigație converg într-o intervenție care valorifică, în mod caracteristic, una dintre resursele latente identificate în cadrul sitului (tehnica micro-fermentării în cazul așa-numitei „chicha”, o băutură fermentată din porumb cu o tradiție îndelungată), transformând-o într-o sursă de dezvoltare economică și politică a întregii comunități. Bazându-se pe tradiția locală a producerii acestei băuturi autohtone, „Chicha”, Pennesi a conceput cartierul ca sit de producție și distribuție a produsului, asociind conceptul cu funcția rezidențială existentă. Trei direcții de cercetare oferă interpretări diferite. O lectură morfo-tipologică atentă a zonei localizează potențialul în modularitatea inerentă a mediului construit; studiul istoriei prolifice a zonei dezvăluie importante resurse latente; iar analiza tehnicilor de iluminare a clădirilor valorifică munca manuală - o resursă ușor accesibilă în zonă. Autodezvoltarea și autoguvernarea sunt încurajate de utilizarea negociată a țesutului urban existent în vederea unei activități productive comune bazate pe confirmarea valorilor existente. Prin aceste proiecte, atelierul de absolvire de la Universitatea Tehnică din Delft și-a propus să contribuie la dezbaterele curente din diferite domenii, axate pe reconsiderarea bunului comun ca reacție la provocările cu care se confruntă numeroase orașe contemporane. Mai mult, prin concentrarea atenției asupra bunului comun, ne dorim să încurajăm inovarea în domeniul intervențiilor urbane referitoare la problemele generale ale orașului. Având ca punct de plecare cercetarea atentă a dimensiunii sociale a orașului în raport cu intervențiile spațiale, sperăm să ne îndreptăm către o arhitectură mai incluzivă din punct de vedere social.

Accommodating Common Practices

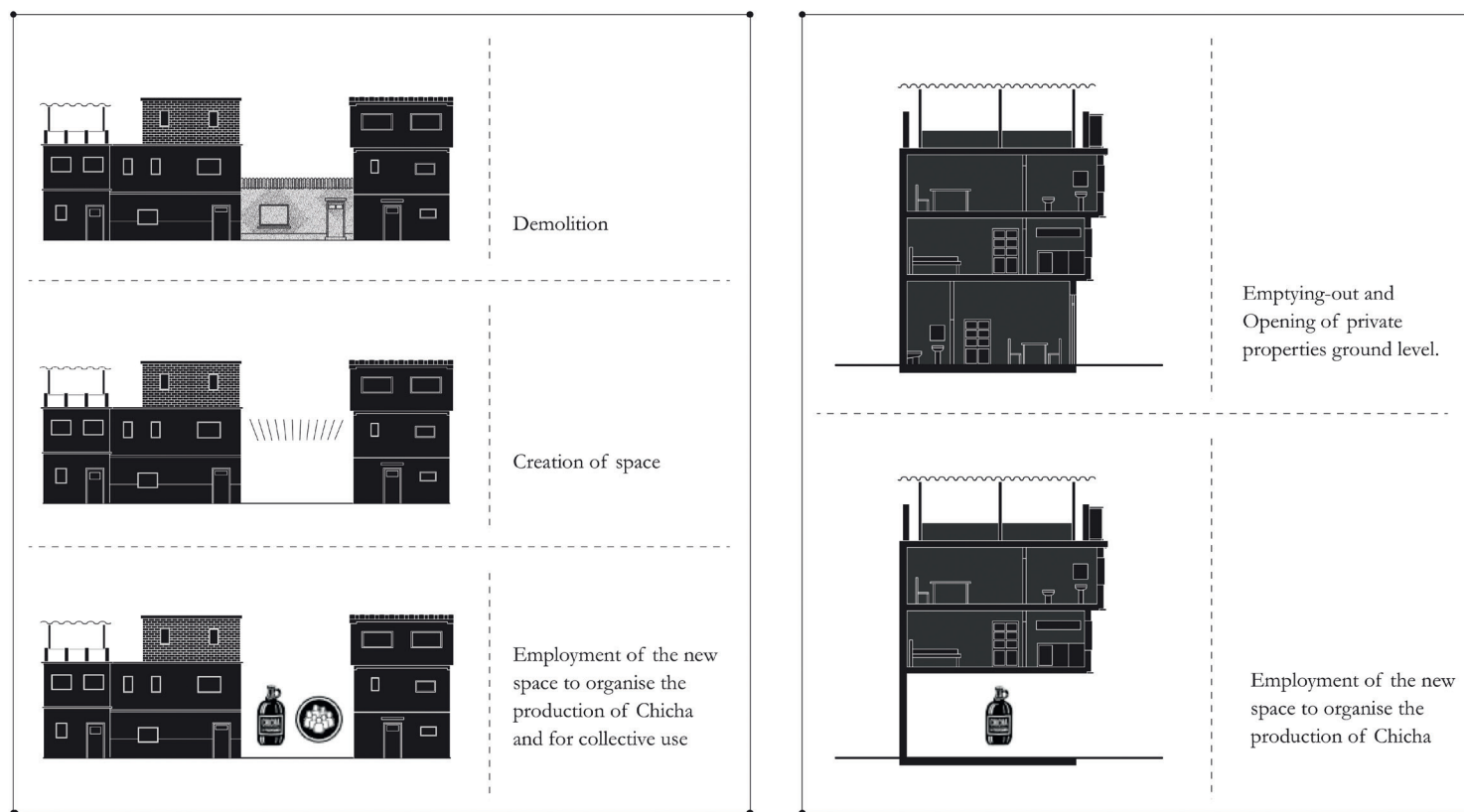
When looking at the commons in a city like Bogotá, we could argue that the city should be understood as the ultimate common: a collective social, cultural and material construct that is composed by and for its inhabitants. However, in the contemporary logics of urban transformation and urban development the city is progressively understood as the juxtaposition of private initiatives and domains. Squares, streets and galleries are increasingly becoming privatized and where the State intervenes they often become sanitized. Citizens have limited possibilities of participation in the development and experience of the urban common realm, and there are little spaces in the city where citizens can cooperate to produce the city and its resources.

This observation has challenged the students to find ways to connect different social groups. The project of Valentina Bencic and Yoana Yordanova aimed to look into “common practices” of inhabitants and to accommodate everyday practices that cannot easily be confined to conventional building types. Bencic and Yordanova took the historical city centre and specifically the squares Bolivar and Santander as gravitating point for their urban analysis. Making notes, sketches, videos, interviews, sound recordings, maps, and drawings showing fragments of different temporalities, they collected a substantial set of data showing how the historical centre is still a rich locus of daily urban practices. The everyday street practices of shoe shiners, garbage collectors, street artists, vendors and other characters that populate the streets of the historical became the anonymous clients for their urban interventions. Instead of a new building, Bencic and Yordanova designed a set of small interventions, which operate both on an urban scale and on the very detailed scale of product design for public space. Indeed, this project understands of the commons related to the notion of cooperation: it recognizes the value of different everyday practices as common resources, and the small but precise interventions offer people the possibility to co-create their urban common realm.

The research and design project of Silvio Pennesi, conducted in 2016-'17, focused on a problematic neighbourhood adjacent to the city centre of Bogotá, "la Perseverancia". Once built as a residential neighbourhood for the labourers of the nearby brewery, the area grew into a place with severe social-economic problems and criminality. Pennesi investigated the formal, material and social characteristics of this deprived neighbourhood, with the aim to identify potential for improvement while avoiding the risks of gentrification. His transformation strategy unlocked social and spatial potential of the area itself. These lines of inquiry converge in an intervention that specifically taps into one of the latent resources identified on the site (the micro-brewing of "chicha", a fermented corn drink with a long tradition), as a source of economic and political empowerment for the entire community. Drawing on the local tradition of brewing this local drink "Chicha" he conceived of the neighbourhood as a site for production and distribution of the product, mixed with the already existing residential use. Three lines of inquiry offer a different interpretation. A careful morpho-typological reading of the area discovers potential in an underlying modularity of this built environment; the study of the productive history of the area reveals important latent

Investigarea practicilor stradale informale din centrul istoric al orașului, Valentina Bencic și Yoana Yordanova
Investigation of informal street practices in the historical city center, Valentina Bencic and Yoana Yordanova

Strategia pentru dezvoltarea cartierului bazată pe fondul construit existent, Silvio Pennesi
 Strategy for improvement of the neighbourhood based on existing building stock, Silvio Pennesi.

resources; and the study of light building techniques taps into manual labour - a readily available resource in the area. Self-construction, and self-governance are encouraged by a negotiated use of the existing urban tissue, towards a co-operative productive activity based on the acknowledgment of existing values. With these projects, the Graduation Studio hoped to contribute to the on-going debates in a variety of fields that aim to rethink the commons, as a reaction to the challenges that many contemporary cities are facing. Further, with its focus on the commons, it hopes to spark new ideas for urban interventions for urban questions at large. Taking the thorough investigation of the social dimension of the city as a starting point for spatial interventions, we hope to reach towards more socially inclusive architecture.

References:

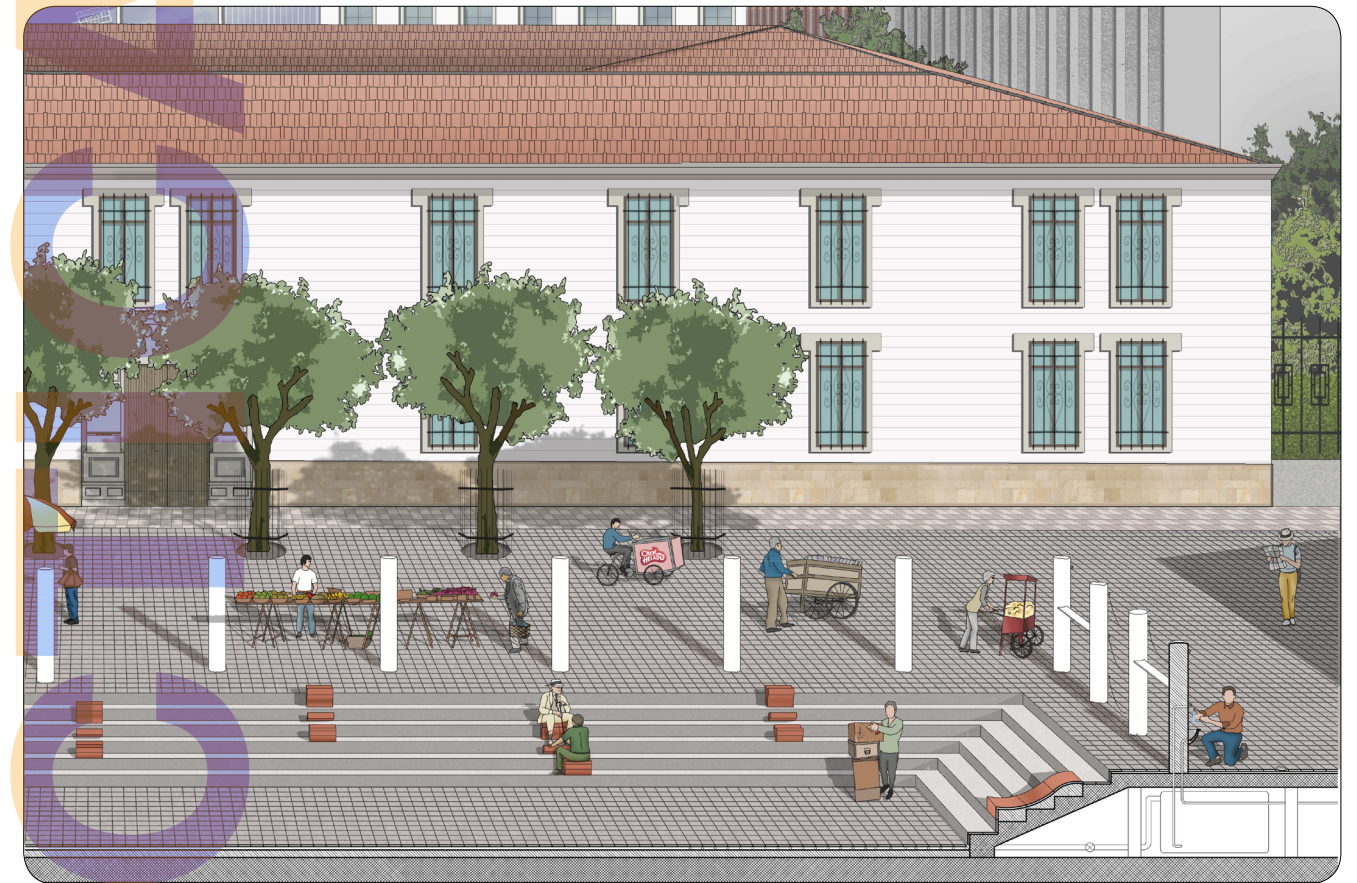
Bollier, David, and Silke Helfrich. *The Wealth of the Commons: A World Beyond Market and State*. Amherst (Mass.): Levellers Press, 2012

Ostrom, Elinor. *Governing the Commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press, 1990

NOTES

1 Part of this project was the guest professorship of Yoshiharu Tsukamoto and Momoyo Kajima of Atelier Bow Wow in Delft in Autumn 2016, and the international conference "Constructing the Commons", held at TUDelft in March 2016 - <http://constructingthecommons.com>.

2 <http://www.labiennale.org/en/architecture/history/10.html?back=true>, retrieved on 12/04/2015.

Una dintre intervențiile urbane care au integrat practici stradale din Bogotá, Valentina Bencic și Yoana Yordanova
 One of the urban interventions accommodating street practices in Bogotá, Valentina Bencic and Yoana Yordanova

Secțiune, Silvio Pennesi
 Street view of the intervention, Silvio Pennesi